

ทิศทางการเสริมสร้างความรู้ด้านสุขภาพและ
การส่งเสริมองค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ
(Health Literate Organization)

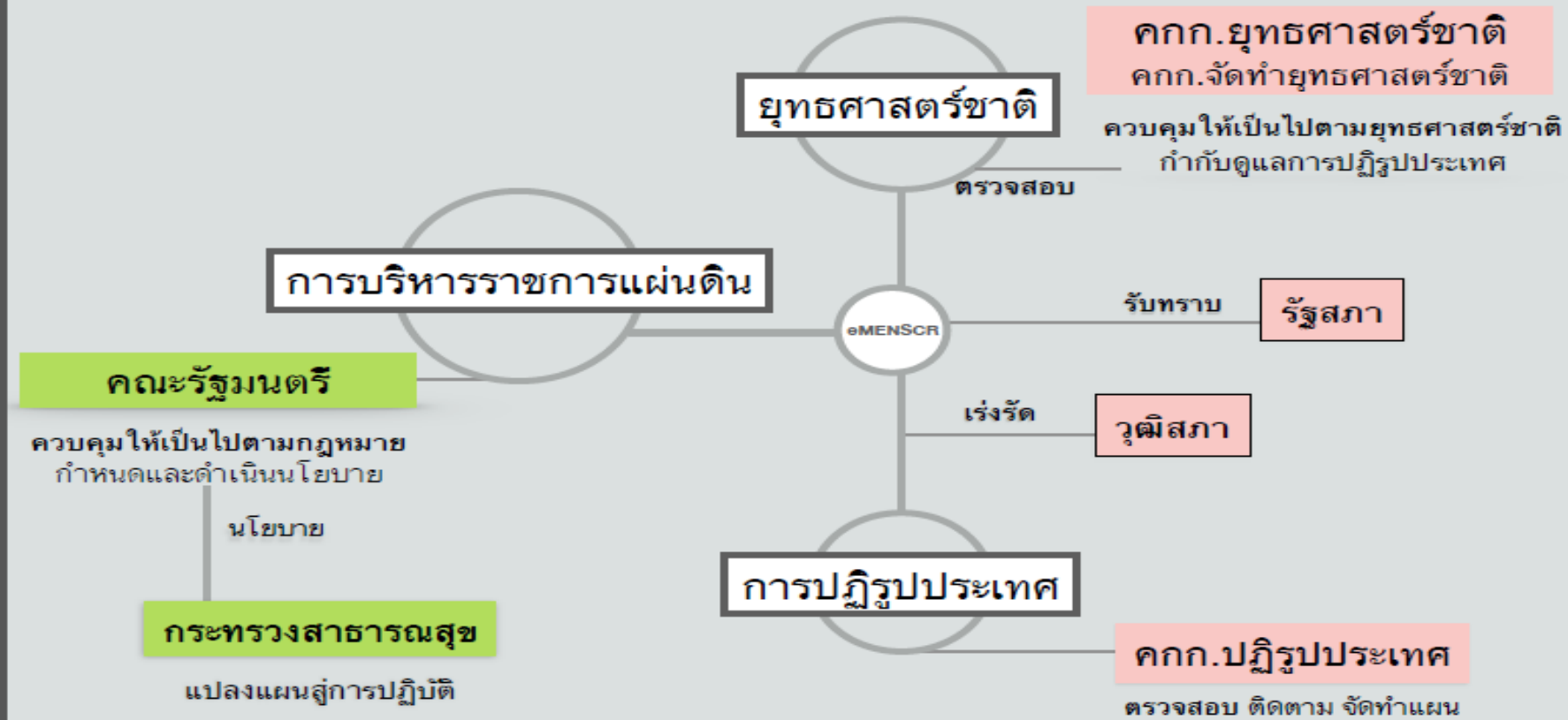
นายแพทย์วชิระ เพ็งจันทร์

นายกสมาคมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพไทย

ประชุมหารือการขับเคลื่อนความรู้ด้านสุขภาพในประชากรไทย

27 มกราคม 2563 อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ สสส.

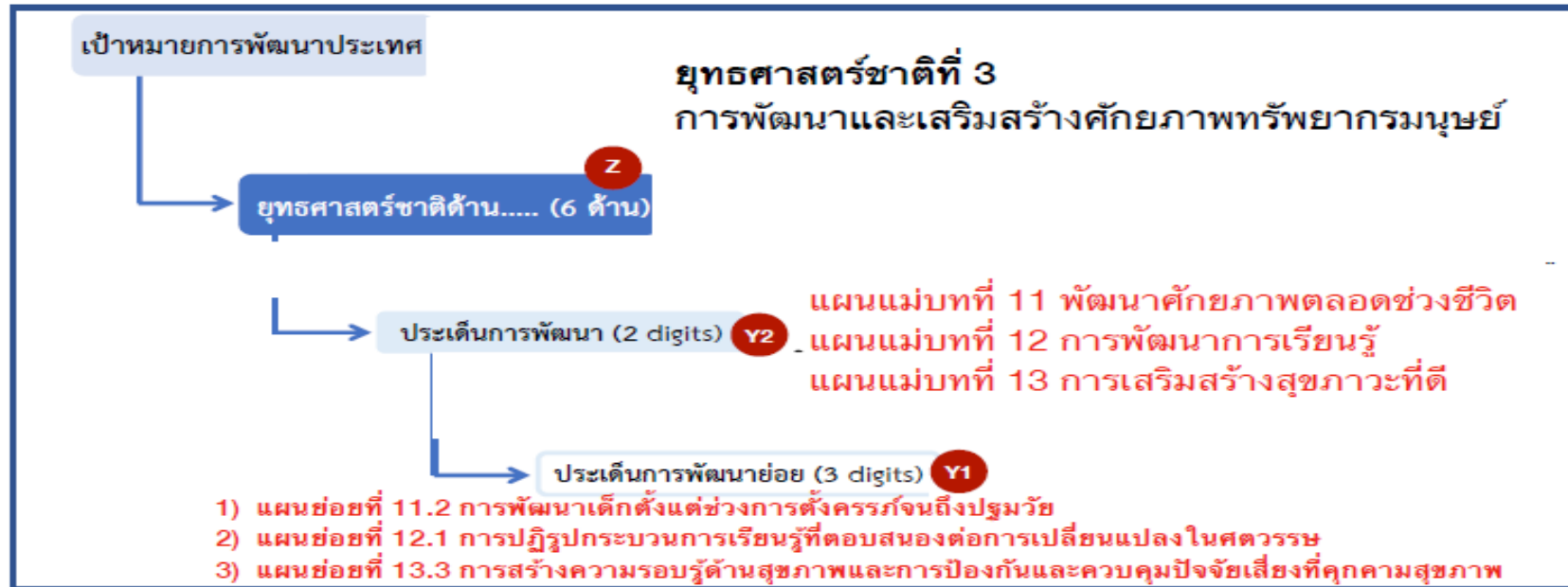
1. หน่วยงานมีภารกิจตามยุทธศาสตร์ชาติ + ปฏิรูปประเทศ + การบริหารราชการแผ่นดิน

กลุ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง ประจำกระทรวงสาธารณสุข (ป.ย.ป.สธ.)

4. การพัฒนา (HEALTH LITERACY) ตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ

โครงสร้างแผนแม่บท

ประเด็น

แผนแม่บทที่ 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

2

แผนย่อย (Y1)

แผนย่อย 11.1 การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย

3

เป้าหมายแผนย่อย (Y1)

เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถ เข้าถึง บริการที่มีคุณภาพมากขึ้น
ตัวชี้วัด ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย

4

แนวทาง

แนวทาง

แนวทาง

แนวทาง

- 1) การเตรียมความพร้อมพ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์และการส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก
- 2) สถานพยาบาลทุกระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็ก
- 3) พัฒนาหลักสูตรการสอนและปรับปรุงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ยกกระตือรือร้นบุคลากรและการใช้กฎหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แผนงาน/โครงการ

แผนแม่บทที่ 11

ประเด็น 11. ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

จ.1

หน่วยงานเจ้าภาพ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จ.2

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เป้าหมาย: คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

แผนย่อย

การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์

จ.3 เป้าหมายของแผนย่อย

ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย

เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น

กระทรวงสาธารณสุข

การพัฒนาช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น

วัยเรียน / วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน

แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตทักษะอาชีพสูง ตระหนักในคุณค่าที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น

มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ เข้ามาทำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น

กระทรวงแรงงาน

การส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กลุ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง ประจำกระทรวงสาธารณสุข (ป.ย.ป.สธ.)

ประเด็น

แผนแม่บทที่ 12 การพัฒนาการเรียนรู้

2

แผนย่อย (Y1)

แผนย่อย 12.1 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

3

เป้าหมายแผนย่อย (Y1)

คนไทยได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพตาม มาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้และทักษะจำเป็นอย่างต่อเนื่อง ตัวชี้วัด สมรรถนะครู PISA และอัตราการเข้าเรียน

4

แนวทาง

แนวทาง

แนวทาง

แนวทาง

- 1) ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้
- 2) พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แผนงาน/โครงการ

แผนแม่บทที่ 12

ประเด็น 12. การพัฒนาการเรียนรู้

หน่วยงานเจ้าภาพ
กระทรวงศึกษาธิการ

เป้าหมาย: คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัวสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ

แผนย่อย

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

เป้าหมายของแผนย่อย

คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ

ประเทศไทยมีระบบข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการส่งต่อการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางพัฒนา

- ▶ ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ให้มุ่ง ฐานความรู้และระบบคิดแบบสหวิทยาการ
- ▶ พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยืดหยุ่น มีมาตรการจูงใจและส่งเสริม ให้พัฒนาตนเอง ใช้เทคโนโลยี พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เข้าถึงและใช้พัฒนาตนเองได้ และมีระบบการเรียนรู้ชุมชนที่เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา
- ▶ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา เช่น เพิ่มการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่น

กลุ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง ประจำกระทรวงสาธารณสุข (ป.ย.ป.สธ.)

ประเด็น

แผนแม่บทที่ 13 การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

2

แผนย่อย (Y1)

แผนย่อย 13.1 การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ และการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ

ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ สามารถดูแล สุขภาพมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ และสามารถ ป้องกันและลด โรคที่ป้องกัน ได้
ตัวชี้วัด อัตราความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชากร

3

เป้าหมายแผนย่อย (Y1)

4

แนวทาง

แนวทาง

แนวทาง

แนวทาง

- 1) พัฒนาสื่อที่ถูกต้องและสร้างเสริมความรู้เพื่อ ศักยภาพในการจัดการสุขภาพทุกกลุ่มวัย
- 2) พัฒนากลไกการสื่อสารประชาสัมพันธ์บูรณาการ เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมปัจจัยเสี่ยงฯ
- 3) ผลักดันมาตรการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพใน ทุกนโยบายและทุกหน่วยงาน

แผนงาน/โครงการ

แผนแม่บทที่ 13

ประเด็น 13. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

จ.1

หน่วยงานเป้าหมาย
กระทรวงสาธารณสุข

จ.2

กระทรวงสาธารณสุข

เป้าหมาย: คนไทยมีสุขภาวะที่ดีขึ้นและมีความเป็นอยู่ดีเพิ่มขึ้น

แผนย่อย

การสร้างความรู้ความรอบรู้ด้านสุขภาวะและ
การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่
คุกคามสุขภาวะ

การใช้ชุมชนเป็นฐานในการสร้าง
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ
ที่ดี

การพัฒนากระบวนการบริการสุขภาพที่
ทันสมัยสนับสนุน
การสร้างสุขภาวะที่ดี

การกระจายบริการสาธารณสุขอย่าง
ทั่วถึงและมีคุณภาพ

การพัฒนาและสร้างระบบรับมือและ
ปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ
ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ
ภูมิอากาศ

จ.3 เป้าหมายของแผนย่อย

ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาวะ
สามารถดูแลสุขภาพ มีพฤติกรรม
สุขภาพที่พึงประสงค์ และสามารถ
ป้องกันและลดโรคที่สามารถป้องกันได้
เกิดเป็นสังคมเข้มแข็งสำหรับการมี
สุขภาพดีสูงขึ้น

จำนวนชุมชนสุขภาพดีเพิ่มขึ้น

กระทรวงสาธารณสุข

มีระบบสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานที่
ประชากรทุกระดับเข้าถึงได้ดีขึ้น

กระทรวงสาธารณสุข

การเข้าถึงบริการสาธารณสุขมีความ
เหลื่อมล้ำลดลง

กระทรวงสาธารณสุข

ประชาชนมีความรู้สุขภาพ เรื่องโรคอุบัติ
ใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการ
เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศมากขึ้น

กระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุข

แนวทางพัฒนา

- ▶ เพิ่มศักยภาพการจัดการสุขภาพของคนทุกกลุ่มวัยผ่านการพัฒนาสื่อด้านสุขภาพที่ถูกต้อง ประชาชนเข้าใจและสามารถนำมาใช้จัดการสุขภาพตนเองได้
- ▶ พัฒนาภาคีเครือข่ายให้มีศักยภาพป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะได้ด้วยตัวเอง
- ▶ มีมาตรการแนวทางให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเสริมสร้างสุขภาวะในทุกนโยบาย

กลุ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง ประจำกระทรวงสาธารณสุข (ป.ย.ป.สธ.)

Health Literacy (HL) ยุทธศาสตร์สำคัญในการสะท้อนความสำเร็จในการส่งเสริมสุขภาพ&ป้องกันโรค

"HL เป็นผลลัพธ์ของ H. Ed."

H. Ed.

&

H. Promotion

**ยุค
เดิม**

การให้ข้อมูล
การสร้างการเรียนรู้ ให้คนตัดสินใจอย่างสมัครใจ
ในการป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ

การให้บริการทางการแพทย์ให้คนแข็งแรง สุขภาพ
ดี เช่น Immunization /ANC

**ยุค
กลาง**

ศาสตร์ในด้านพฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์
ทฤษฎี HBM, Stage of Change, Self Efficacy – SLT
Model : Precede Model,
กลยุทธ์ในการเปลี่ยนพฤติกรรม

HFA

Ottawa / Jakarta / Bangkok

Precede – Proceed Model

**Healthy Plan-it
HiAP Model**

**ยุค
ปัจจุบัน**

ใช้ Model Ecological
↓
Psycho social

กลยุทธ์การเปลี่ยนพฤติกรรม

- 1.การสื่อสาร
- 2.การพัฒนาทักษะ
- 3.การปรับองค์กร ทางสังคม

อนาคต

เน้น Tailor made H Ed + เน้น SDH

เน้น

HL and Self Management
(SE/ Goal Setting)

ผลลัพธ์

คนไทยรอบรู้สุขภาพ / จัดการตนเองได้

เน้น นวัตกรรม การสื่อสาร และการเรียนรู้

HLO / HLS

(องค์กรและสังคมแห่งการเรียนรู้)

เน้น นวัตกรรม การพัฒนากระบวนการและกระจายนวัตกรรม
การกระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation)
การพัฒนานวัตกรรม (KM / Evidence Based Practice)

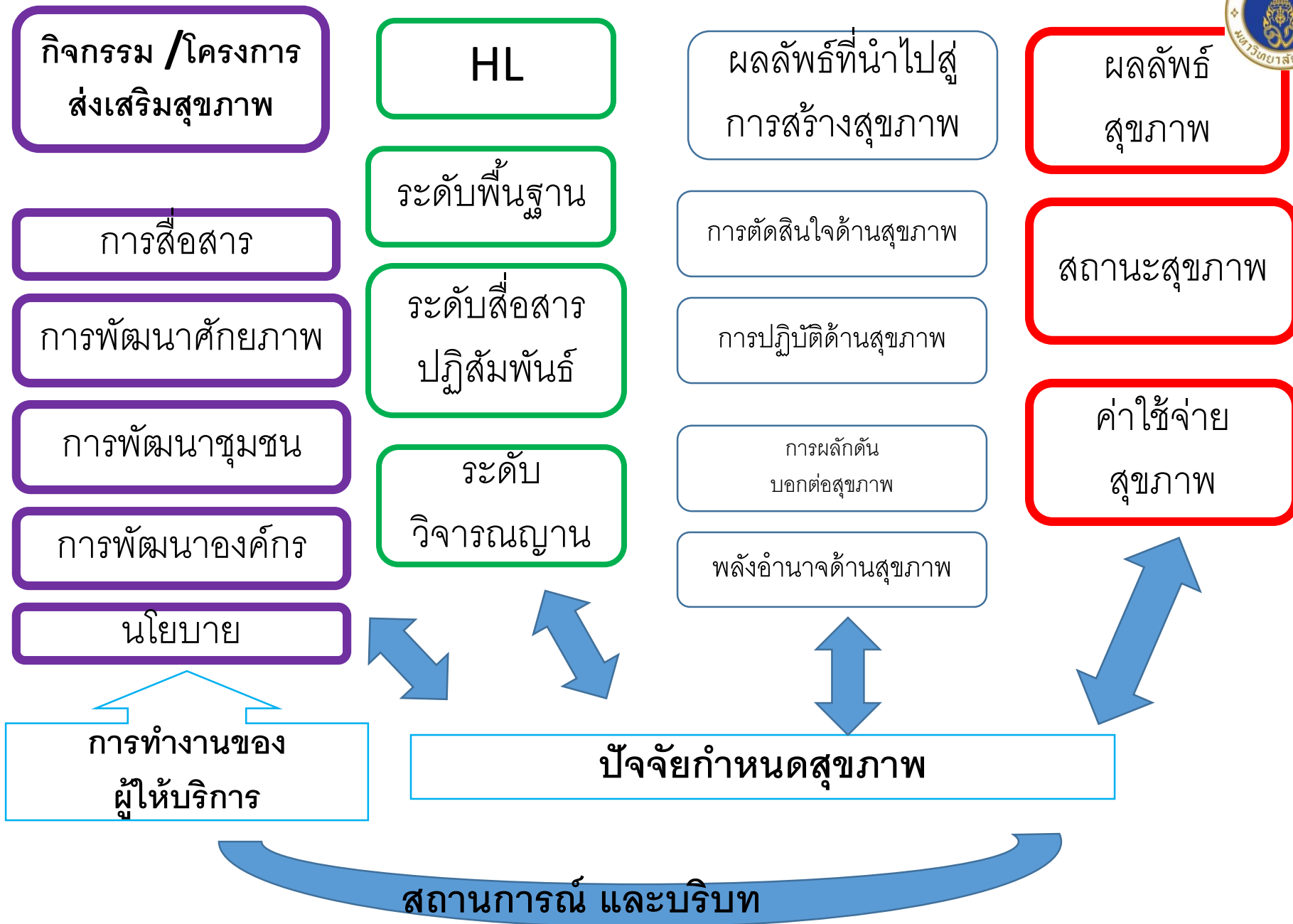
ปฏิรูปความรู้ด้านสุขภาพของประชาชน

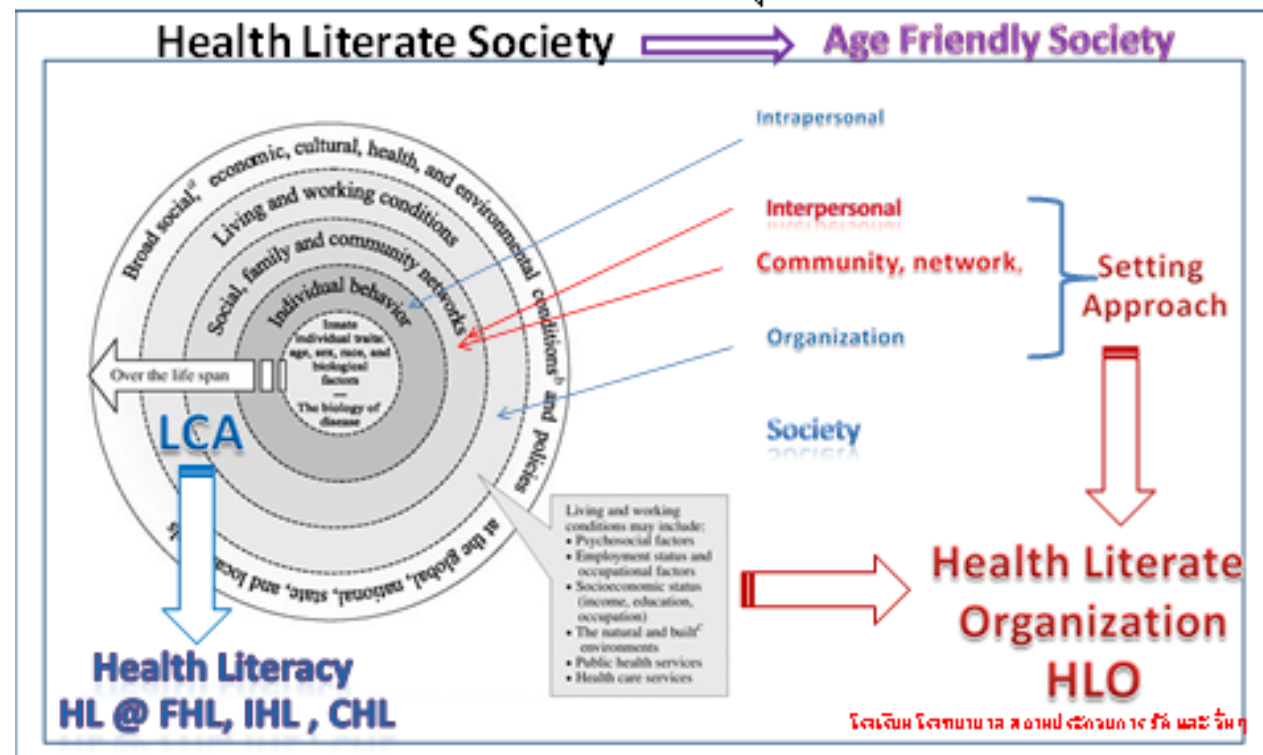
สังคมแห่งความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Societies)

- โรงเรียน
- สถานบริการสุขภาพ
- โรงงาน, สถานที่ทำงาน

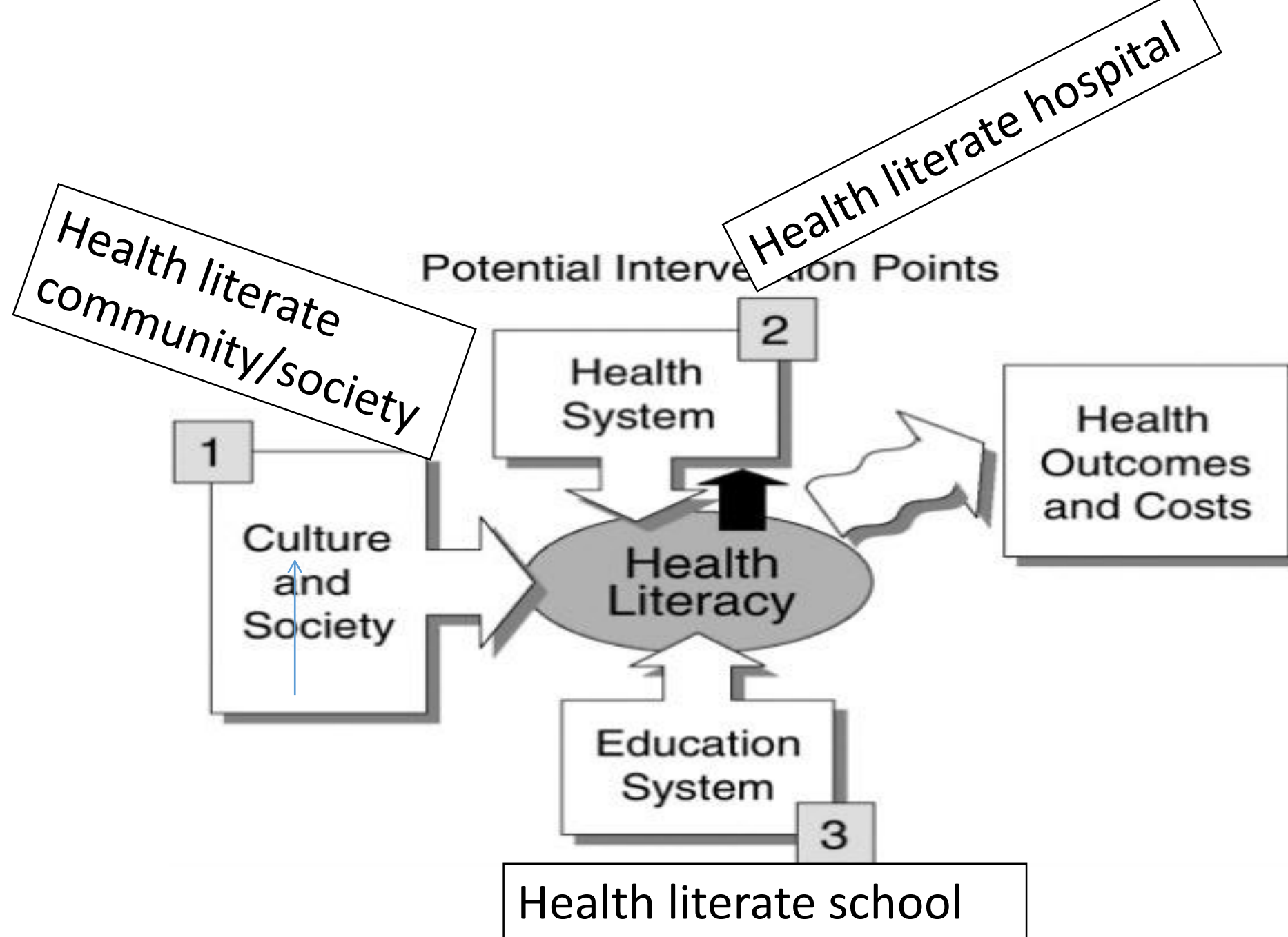
ครอบครัว ชุมชน สังคม

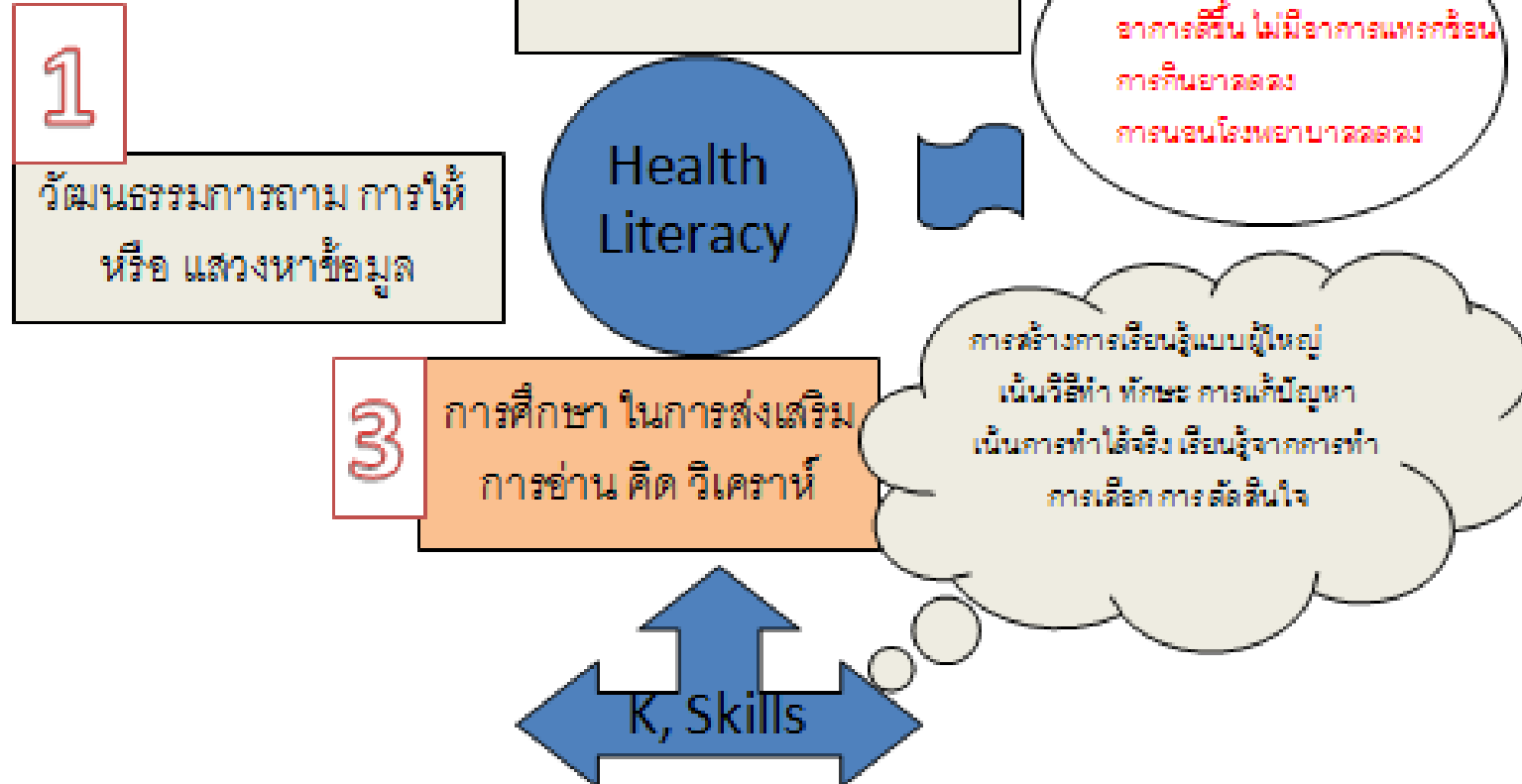
กรอบการทำงานสาขา วิชาสุขภาพที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคมรอบรู้สุขภาพคือ
กรอบนิเวศวิทยาหรือ พหุระดับ

SOURCE: The Future of the Public's Health (IQM 2003). Kristine Gebbie, Linda Rosenstock, and Lyla M. Hernandez, Editors, Committee on Educating Public Health Professionals for the 21st Century Who Will Keep the Public Healthy? Educating Public Health Professionals for the 21st Century 320 pages, (2003)

Health Literacy: A Prescription to
End Confusion Lynn Nielsen-
Bohlman, Allison M. Panzer, David
A. Kindig, Editors, Committee on
Health Literacy

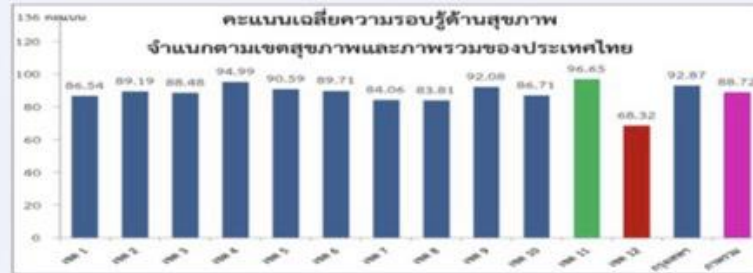
**FIGURE ES-1 Potential points for intervention in the
health literacy framework.**

สถานการณ์ความรู้ด้านสุขภาพ
ตามมิติระบบสุขภาพ

สถานการณ์ความรู้ด้านสุขภาพของคนไทย พ.ศ.2562

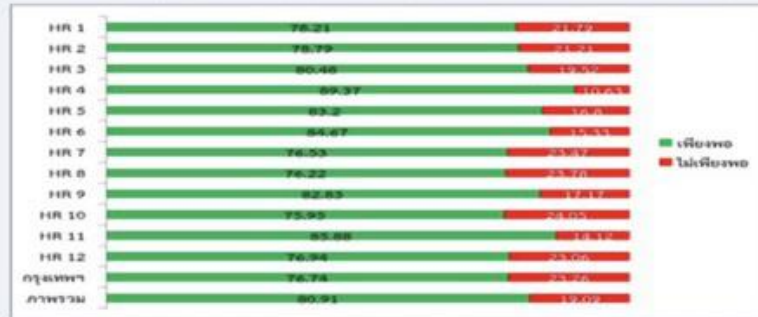
คนไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพียงใด

คะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพของคนไทยอยู่ที่ 88.72 คะแนน จากคะแนนเต็ม 136 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 65 ของคะแนนเต็ม หมายความว่า คนไทยเข้าถึง เข้าใจ ชักถาม และตัดสินใจในเรื่องการดูแลสุขภาพและใช้บริการสุขภาพพื้นฐาน (การบริการสุขภาพ การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพและผลิตภัณฑ์ยาและสุขภาพ) ในระดับปานกลาง

โดยเขตสุขภาพที่มีคะแนนเฉลี่ยฯ มากที่สุดอยู่ที่เขตสุขภาพที่ 11 ขณะที่เขตสุขภาพที่ 12 มีคะแนนเฉลี่ยฯ น้อยที่สุด

คนไทยจำนวนเท่าใดมีความรอบรู้ด้านสุขภาพไม่เพียงพอ

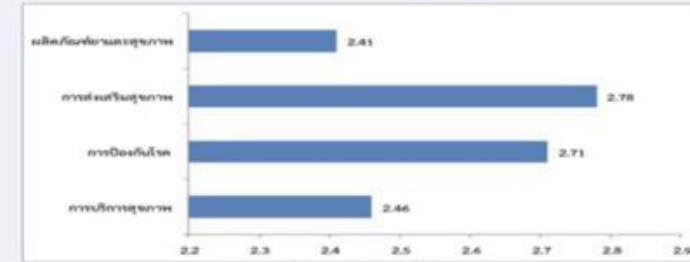

ร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับความรู้ด้านสุขภาพ เขตสุขภาพ และภาพรวม

คนไทยอายุ 15 ปี ขึ้นไป ประมาณร้อยละ 19 หรือ 10 ล้านคน มีความรอบรู้ด้านสุขภาพไม่เพียงพอที่จะใช้ข้อมูลข่าวสารและความรู้สุขภาพและบริการสุขภาพพื้นฐานในการดูแลสุขภาพของตนเองได้

โดยเขตสุขภาพที่มีสัดส่วนคนที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพไม่เพียงพอมากที่สุด คือ เขตสุขภาพที่ 10 (ร้อยละ 24.05) รองลงมาเขตสุขภาพที่ 8 (ร้อยละ 23.78) และเขตสุขภาพที่ 7 (ร้อยละ 23.47)

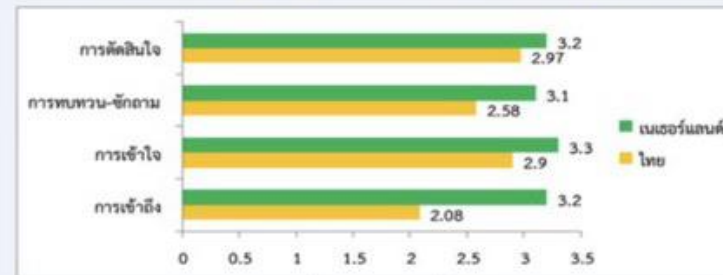
เรื่องอะไรที่คนไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพน้อย

คะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพ จำแนกตามบริบท (คะแนนเต็ม 4)

คนไทยอายุ 15 ปี ขึ้นไป มีความรอบรู้ด้านสุขภาพในเรื่องผลิตภัณฑ์ยาและสุขภาพน้อยที่สุด รองลงมาการบริการสุขภาพ นั้นหมายถึง คนไทยยังคงได้รับความยากลำบากเมื่อต้องสืบค้น เข้าใจ และซักถามข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาและสุขภาพ ตลอดจนตัดสินใจเลือกซื้อหรือเลือกรับผลิตภัณฑ์ยาและสุขภาพที่เหมาะสมกับตนเอง

ทักษะความรู้ด้านสุขภาพอะไรที่ยังเป็นจุดอ่อน

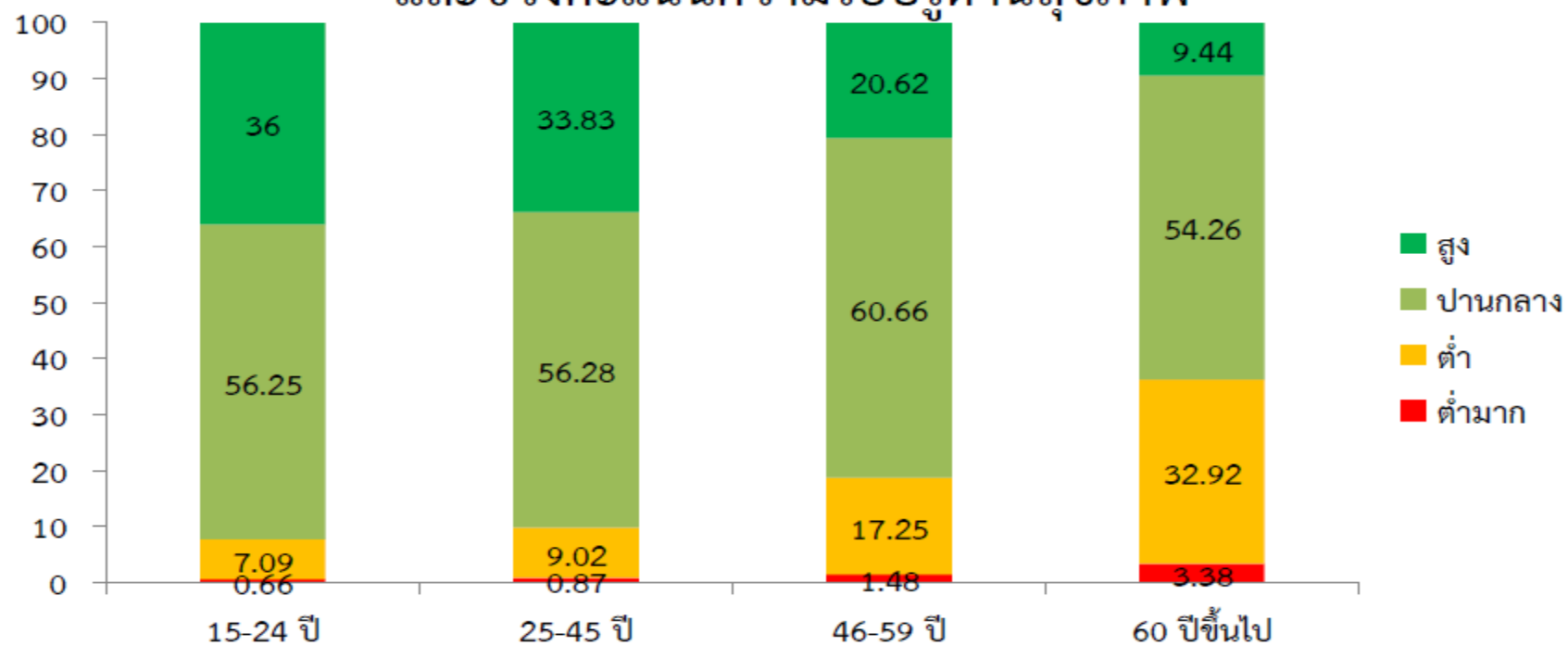

คะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพ

จำแนกตามทักษะความรู้ด้านสุขภาพ ไทยและเนเธอร์แลนด์ (คะแนนเต็ม 4)

ทักษะความรู้ด้านสุขภาพที่ยังเป็นจุดอ่อนของคนไทย คือ ทักษะการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้สุขภาพ ซึ่งหมายถึง การสืบค้น การค้นหา และรู้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รองลงมาการทบทวน-ซักถาม ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเนเธอร์แลนด์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคนไทยน้อยกว่าในทุกทักษะฯ นอกจากนี้ จะสังเกตเห็นว่า ทักษะความรู้ด้านสุขภาพทั้ง 4 ทักษะของคนดัตช์มีคะแนนใกล้เคียงกันและค่อนข้างสูง

ร้อยละของประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ
และช่วงคะแนนความรอบรู้ด้านสุขภาพ

คะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อข้อคำถาม
จำแนกตามมิติระบบสุขภาพ และทักษะความรอบรู้ด้านสุขภาพ

มิติระบบสุขภาพ	ทักษะความรอบรู้ด้านสุขภาพ							
	การเข้าถึง		การเข้าใจ		การพบทวน-ซักถาม		การตัดสินใจ	
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การบริการสุขภาพ	1.97	1.46	2.77	1.12	2.55	0.82	2.86	0.91
การป้องกันโรค	2.13	1.44	2.95	0.83	2.67	0.7	3.11	0.66
การส่งเสริมสุขภาพ	2.29	1.45	3.12	0.73	2.67	0.71	2.99	0.69
ผลิตภัณฑ์ยาและสุขภาพ	1.93	1.39	2.7	0.94	2.44	0.85	2.72	1.1

คะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ด้านสุขภาพ
จำแนกตามช่องทางการที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ

ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร ด้านสุขภาพ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ลำดับตามค่าเฉลี่ย
ไม่ได้รับเลย	81.32	23.72	17
โทรทัศน์	90.91	19.47	11
วิทยุ	89.71	19.73	14
หนังสือพิมพ์/วารสาร	95.89	17.63	6
ไลน์	98.32	17.02	3
เฟซบุ๊ก	97.94	16.47	4
อินเทอร์เน็ต	98.74	16.18	1
แพทย์	91.35	19.58	9
พยาบาล	92.47	19.49	7
เภสัชกร	98.36	17.44	2
ทันตแพทย์	97.18	18.82	5
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	90.74	20.26	12
อสม./อสส./อสค.	88.72	21.27	16
สมาชิกในครอบครัว	91.1	20.47	10
เพื่อน/เพื่อนบ้าน	91.61	18.69	8
เสียงตามสาย/หอกระจายเสียง	88.86	19.66	15

คะแนนเฉลี่ยความรอบรู้
ด้านสุขภาพต่อข้อคำถาม
จำแนกตามมิติระบบสุขภาพ
เขตสุขภาพ
และภาพรวมของประเทศ

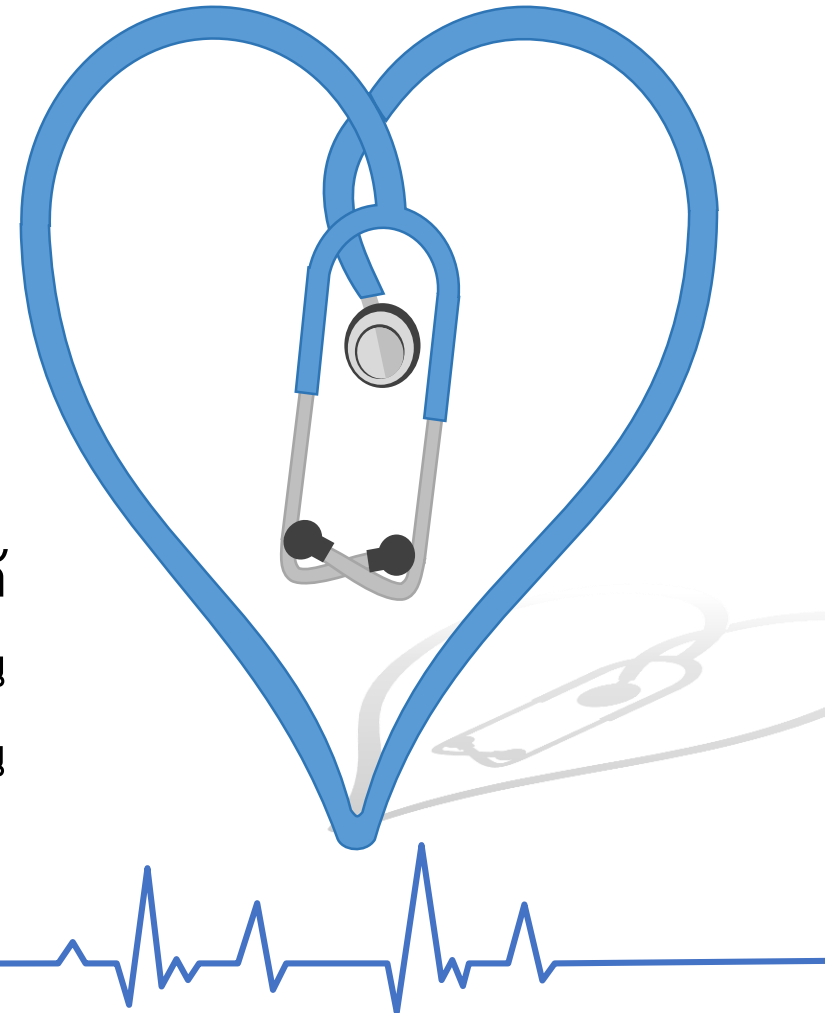
เขตสุขภาพ	มิติระบบสุขภาพ			
	การบริการสุขภาพ	การป้องกันโรค	การส่งเสริมสุขภาพ	ผลิตภัณฑ์ยาและสุขภาพ
ภาพรวม	2.46	2.71	2.78	2.41
1	2.35	2.67	2.78	2.28
2	2.47	2.72	2.78	2.47
3	2.42	2.68	2.8	2.43
4	2.76	2.86	2.9	2.62
5	2.59	2.74	2.81	2.46
6	2.43	2.72	2.82	2.51
7	2.27	2.59	2.65	2.28
8	2.28	2.58	2.62	2.31
9	2.55	2.79	2.86	2.56
10	2.3	2.65	2.74	2.41
11	2.63	2.93	3.05	2.67
12	1.78	2.24	2.29	1.61
กรุงเทพ	2.7	2.82	2.86	2.49

ความรู้ด้านสุขภาพ จะพัฒนาสู่ประชาชนได้อย่างไร??

1 ความรู้ด้านสุขภาพเกิดจากบริบทของสังคมวัฒนธรรม

2 ความรู้ด้านสุขภาพถือเป็นทรัพย์สินของบุคคลและสังคม การลงทุนเพื่อสร้างความรู้ด้านสุขภาพจะเกิดผลตอบแทนให้ทั้งกับตัวบุคคลและสังคมโดยรวม

3 ความรู้ด้านสุขภาพเป็นทุนทางสังคมรูปแบบหนึ่ง โดยชุมชนจะได้ประโยชน์จากการที่คนในชุมชนมีความรู้ด้านสุขภาพ ในขณะเดียวกัน คนในชุมชนก็ได้ประโยชน์จากทรัพยากรและการสนับสนุนจากชุมชนด้วยเช่นกัน

เราใช้ความรู้ด้านสุขภาพใน สถานการณ์ใดบ้าง

01

ตีความหมายข้อมูลบนฉลาก
ยา-อาหาร เอกสารและสื่อ
สุขภาพต่าง ๆ

02

ค้นหาข้อมูลและบริการ
เกี่ยวกับอาการเจ็บไข้ได้ป่วย
การดูแลสุขภาพ

03

ซักถามและแลกเปลี่ยน
ข้อมูลกับบุคคล

04

แปลงข้อมูลสุขภาพลงสู่การ
ปฏิบัติ

05

พิจารณาเลือกซื้อ/เลือกรับ
สินค้า/บริการ/แสดงพฤติกรรม
สุขภาพ ตามบริบท

06

ตั้ง (ความจำ) และประยุกต์ใช้
ข้อมูลและประสบการณ์เพื่อ
จัดการสุขภาพ

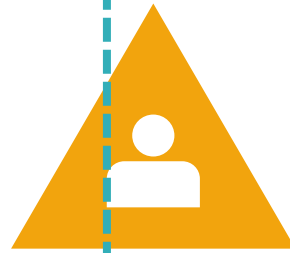
องค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Organization)

ปัจจัยส่วนบุคคลยังเป็นเชิงบวก
ความรอบรู้ด้านสุขภาพยังสูง

การสื่อสารของเจ้าหน้าที่ ความซับซ้อนของระบบ/บริการ
ความยาก-ง่ายของสื่อสุขภาพต่าง ๆ ลักษณะและ
บรรยากาศของสิ่งแวดล้อม อาคาร สถานที่
ปัจจัยเชิงระบบและ
สิ่งแวดล้อม

ปัจจัยส่วนบุคคล

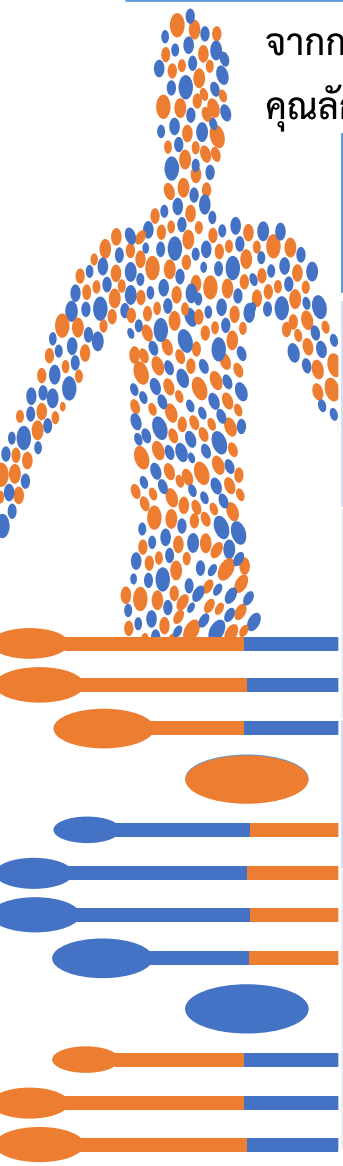

อารมณ์ ความกังวล ประสบการณ์ ความรู้ แรงจูงใจ
ทักษะและความสามารถ วัฒนธรรม และความมั่นใจ

ปัจจัยเชิงระบบและสภาพแวดล้อมยังง่าย
ไม่ซับซ้อน ไม่ตึงเครียด
ความรอบรู้ด้านสุขภาพยังสูง

คุณลักษณะของ องค์กรที่เป็นมิตรด้านความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy Friendly Organization)

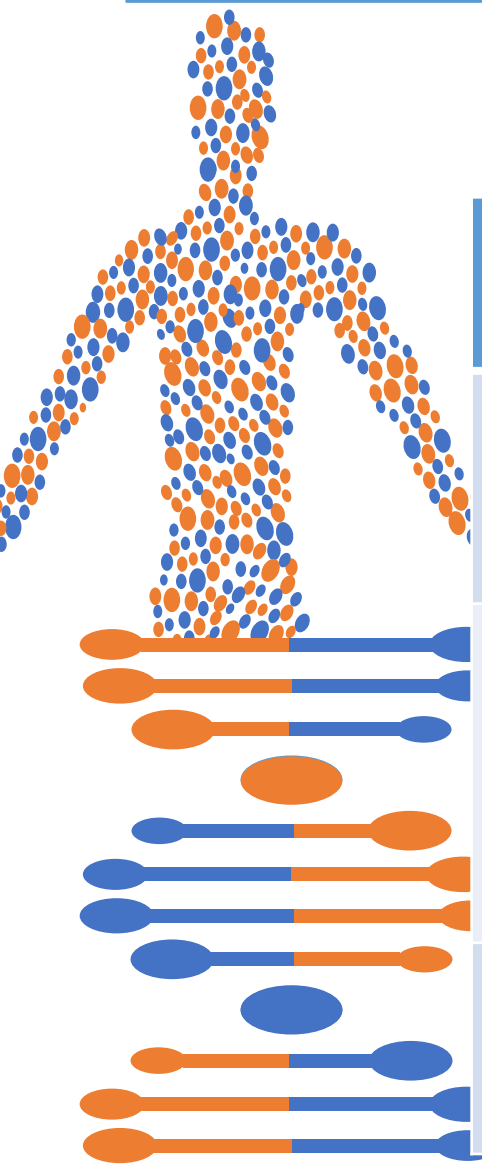
จากการวิจัยเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี The Institute of Medicine of the United States National Academy of Sciences ได้กำหนด 10 คุณลักษณะของ Health Literate Health Care Organization ไว้ดังนี้

Health Literate Health Care Organization	ตัวอย่าง
1. ผู้นำได้บูรณาการเรื่องความรู้ด้านสุขภาพเข้าไปในพันธกิจ โครงสร้าง และการปฏิบัติ	• พัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับ นโยบาย และมาตรฐาน • กำหนดเป้าหมายในการเพิ่มความรู้ด้านสุขภาพ • ออกแบบทั้งระบบงานและโครงสร้างกายภาพใหม่
2. บูรณาการความรู้ด้านสุขภาพ เข้าไปอยู่ในเรื่อง การวางแผน มาตรการประเมินผล ความปลอดภัยของผู้ป่วย และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	• ประเมินองค์กรในด้านความรู้ด้านสุขภาพ • ประเมินผลกระทบของนโยบายและแผนงานด้านความรู้ด้านสุขภาพ
3. พัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลที่รอบรู้ด้านสุขภาพ และกำกับติดตามความก้าวหน้า	• กำหนดเป้าหมายในการฝึกอบรมบุคลากรในทุกระดับ
4. การออกแบบ การดำเนินการ และการประเมินผลเกี่ยวกับ บริการข้อมูลข่าวสารและบริการที่ให้กับประชาชน ต้องคำนึงใน ฟากของประชาชนว่าจะเข้าใจข้อมูลข่าวสารนั้นมากน้อยเพียงไร	• ตระหนักในกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มที่มีความรู้ด้านสุขภาพต่ำ ว่าทำอะไรจะทำให้กลุ่มเหล่านี้เข้าใจ • มีระบบประเมินผลถึงผลการใช้ข้อมูลข่าวสาร และบริการที่จัดให้ว่าผู้รับบริการสามารถเข้าถึงและมีความเข้าใจมากน้อยเพียงไร

คุณลักษณะของ องค์กรที่เป็นมิตรด้านความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy Friendly Organization) (ต่อ)

จากการวิจัยเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี The Institute of Medicine of the United States National Academy of Sciences ได้กำหนด 10 คุณลักษณะของ Health Literate Health Care Organization ไว้ดังนี้

Health Literate Health Care Organization	ตัวอย่าง
5. บรรลุความต้องการประชาชนในด้านทักษะที่จะทำให้เกิดความรอบรู้ด้านสุขภาพ และหลีกเลี่ยงการตีตรา (Stigma)	• การดำเนินการเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพ ต้องประยุกต์แนวทางว่าสามารถใช้ได้ทุกคน
6. ใช้กลยุทธ์ความรู้ด้านสุขภาพโดยการสื่อสารระหว่างบุคคล และสร้างความมั่นใจว่าเกิดความเข้าใจในทุกสัมผัสของการสื่อสารและการบริการ	• ยืนยันว่าผู้รับบริการเข้าใจ (ใช้วิธีการ *Teach back , Show me, หรือ **Chunk and check method) • จำกัด ข่าวสาร ที่จะสื่อไม่ให้เกิด 3 messages ในการสื่อสารแต่ละครั้ง • ใช้ภาษาภาพหรือสัญลักษณ์แทนตัวอักษร
7. ให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการแพทย์ หรือการบริการได้ง่ายและสะดวก และมีการช่วยนำทางเพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น	• ใช้ระบบ IT เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวก รวมถึงการมีการฝึกอบรมเพื่อให้สามารถใช้ระบบ IT ดังกล่าวได้ • อำนวยความสะดวกในการนัดผู้ป่วยมารับบริการ

คุณลักษณะของ องค์กรที่เป็นมิตรด้านความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy Friendly Organization) (ต่อ)

จากการวิจัยเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี The Institute of Medicine of the United States National Academy of Sciences ได้กำหนด 10 คุณลักษณะของ Health Literate Health Care Organization ไว้ดังนี้

Health Literate Health Care Organization	ตัวอย่าง
8. ออกแบบและเผยแพร่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ multi media หรือ social media ที่เข้าใจง่าย	- พิจารณาความหลากหลายและความแตกต่างของผู้รับสื่อ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความรู้ด้านสุขภาพต่ำ - กระบวนการแปลภาษาที่ไม่ใช้ภาษาหลัก อย่างมีประสิทธิภาพ
9. ต้องมีจุดเน้น คือ ไม่ทำเรื่องสำคัญน้อย แต่เน้นสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูง รวมถึงการดูแลผู้ป่วย และการสื่อสารเกี่ยวกับการให้ยาหรือการรักษา	- Inform consent สำหรับการบริการที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การผ่าตัด หรือ หัตถการที่มีความเสี่ยงสูง - เน้นประเด็นที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ภาวะหรือเงื่อนไขที่จำเป็นต้องใช้ Self management
10. การสื่อสารให้เกิดความกระจ่าง เช่น แผนการรักษาที่ครอบคลุมในเรื่องใดบ้าง และต้องจ่ายค่ารักษาจำนวนเท่าไร	- อธิบายให้ง่ายต่อความเข้าใจ เกี่ยวกับ นโยบายการประกันสุขภาพนั้น ครอบคลุมถึงเรื่องใดบ้าง - สื่อสารว่าส่วนเกินที่จะต้องจ่ายเองเป็นจำนวนเท่าไร ก่อนที่จะให้การรักษา

Source: adapted from: Brach C et al. *Attributes of a health literate organization*. Washington, DC, Institute of Medicine, 2012

The background of the image is a light cream color. It is decorated with a repeating pattern of teal-colored elements. These elements include stylized leaves with visible veins and simple, solid teal arrows pointing in various directions. The pattern is dense and surrounds the central text.

Thank
you